



Ürün Karahan, B. (2020). Yazmaya yönelik tutum ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *BUGU Dil ve Eğitim Dergisi*, 1(3), 314-324. <http://dx.doi.org/10.46321/bugu.29>

## YAZMAYA YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Doç. Dr. Berna ÜRÜN KARAHAN

Kafkas Üniversitesi [urunkarahan@gmail.com](mailto:urunkarahan@gmail.com) ORCID

### Öz

Yazma dilin dört temel becerisinden olup; bireylerin hem öğretim sürecinde hem de özel hayatlarında, anlaşma, anlama ve hatta geleceğe bir şeyler bırakmak için en önemli ihtiyaçlarından biridir. Doğal bir ihtiyaçtan doğan bu beceri, bireyin hayatında her alanda gerekli bir kavramdır. Tabii bu becerinin edinimi ve sağlıklı gelişimi üzerinde durulmalıdır. Zira birey, her an gelişen ve değişen bir varlıktır. Tüm bunlar dikkate alındığında beceri edinimi süreci titizlikle incelenmelidir. Özellikle dili ve becerilerini öğretecek ve bu becerilerle öğrencilerine yol gösterecek öğretmen adaylarının dilin becerileri ile ilgili durumlarının ne olduğu üzerinde durulması gereken bir konudur. Bu çalışma ile öğretmen adayları için “Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeği” geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini Kafkas Üniversitesi Dede Korkut Eğitim Fakültesinde öğrenim gören, rastgele yöntemle seçilmiş 375 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri 2019 yılında toplanmıştır. Çalışmada gönüllülük esasına dikkat edilmiştir. Öncelikle madde havuzu oluşturulmuş ve uzman görüşleri alınmıştır. Ölçme aracı; açılımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılarak geliştirilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, ölçeğin 26 madde ve 1 alt boyuttan oluştuğu tespit edilmiştir. Bu alt boyut, “yazma tutumu” olarak adlandırılmıştır. Sonra ölçme aracının iç tutarlılığı Cronbach Alpha ile hesaplanmış ve oldukça yüksek güvenilirliğe sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonuçları da ölçeğin farklı çalışma gruplarında da rahatlıkla kullanılabileceğini göstermiştir. Ölçek bu anlamda geçerli ve güvenilir sayılmıştır.

**Anahtar Sözcükler:** Yazma, eğitim, tutum, öğretmen adayı, beceri.

## ATTITUDE SCALE: VALIDITY AND RELIABILITY STUDY ON WRITING SKILL

### Abstract

Writing is one of four main skills of language and it is one of the most important needs of the individuals to agree, understand, and even to leave something to the future in both educational period and their private lives. This skill, which arises from a natural need, is a concept required in all areas of the individuals' lives. For sure, the acquisition and healthy development of this skill should be emphasized. Because the individual is a being that develops and changes at any moment. Considering all these, the skill acquisition process should be examined very carefully. Especially it is an important issue to emphasize the



situation of the preservice teachers, who will teach language and its skills and guide students with these skills, about the skills of the language. This study aimed to develop the “Writing Attitude Scale” for preservice teachers. The sample of the study was composed of 375 preservice teachers who were studying at Kafkas University Dede Korkut Faculty of Education and were selected randomly. The study was conducted according to voluntary basis. Firstly, the item pool was prepared and expert opinions were received. The exploratory factor analysis and the confirmatory factor analysis of the scale were performed and developed. Based on the results, it was determined that the scale was composed of 26 items and 1 subscale. This subscale was named “writing attitude”. Then, the internal consistency of the scale was calculated based on Cronbach’s Alpha value and it was concluded to have high reliability. The results of the confirmatory factor analysis also indicated that the scale may also be easily used in different study groups. In this sense, the scale is considered to be valid and reliable.

**Keywords:** Writing, education, attitude, preservice teacher, skill.

## Ø. Giriş

Yazma becerisi “insanoğlunun varoluşundan günümüze süregelen ve insanın kendini ifade etmesi, duygu ve düşüncelerini anlatması, dahası iletişim kurabilmesi için kullandığı temel bir ihtiyaç ve araçtır. İnsanlar kimi zaman sadece yazmış, kimi zaman ise anlattıklarına derin anlamlar yükleyerek yazmışlardır” (Ürün Karahan, 2017, s. 3066). “Yazmanın kalıcı olması ona önemli üstünlükler sağlamaktadır” (Öztürk Karakoç, 2012, s. 60). “Yazmak bir ihtiyaç olunca bu beceri ile ilgili öğrenme ve öğretme süreçleri, bireyin yazma alışkanlığı, yazma ile ilgili duygu ve düşünceleri de önem kazanmıştır” (Ürün Karahan, 2017, s. 3066).

“Yazma, ilköğretime başladığımız andan hayatımızın sonuna kadar her alanda kullandığımız bir beceridir. Yazma becerisinin alışkanlığa dönüşmesi, yazmanın sistemli hâle getirilmesi ve tekrarlanması ile mümkündür” (Özdemir ve Erdem, 2011, s. 102).

Yazma becerisinin ediniminde diğer dil becerilerinden farklı olarak okul ve eğitim süreçlerinin önemli bir etkisi vardır. “Dinleme ve konuşma becerilerinin ortak özelliği doğal ortamda, eğitim almadan edinilmeleri ve eğitim yoluyla geliştirilebilmeleri iken, okuma ve yazma becerilerinin genellikle eğitim yoluyla kazanılması ve bu süreçte geliştirilmesidir” (Öztürk Karakoç, 2012, s. 60). “Yazma becerisi diğer temel dil becerilerinin ediniminden sonra gerçekleşir. Bu nedenle öğretim süreci dikkatle ve titizlikle yürütülmelidir” (Karakaya ve Ülper, 2011, s. 693). “Bireylerin kendini ifade etmesini sağlayan temel ve kalıcı anlatma becerilerinden biri yazmadır. Yazma becerisini kazanmak bir süreç gerektirmektedir. Bu süreç ilköğretimden itibaren gelişerek devam eder. Ancak kimi bireylerde bu beceri, kaygı faktörünün etkisiyle ilerlemek yerine gerilemeye başlar” (Sevim ve Erem Özdemir, 2013, s. 976).

Yazmada dikkat çeken nokta, toplumsal ilişkiler ve bireyin başarısındaki rolüdür. Bu kavramlar birey ve toplum için oldukça önemlidir. Kendini tanıyan, doğru ifade eden bireyler toplumda sağlıklı ilişkiler kurarak gelişmeye katkıda bulunabilirler. Öyle ki sağlıklı düşünen düşündüğünü rahatlıkla ifade eden bir toplum, düşünce gücüyle ileriye yönelik önemli adımlar atabilir. Bu süreçte bireyin değer yargıları ve hayata bakış açısı şekillenir ve karşısına çıkan durumlarla ilgili bir tutum geliştirmeye başlar.

Birey ailesi ve çevresi ile bir bütündür. Yani her birey yaşadığı toplum ve ailenin aynasıdır. Bu açıdan bakıldığında; ailesinin ve toplumun şekillendirdiği bireylerin yaşadıkları ve hayat boyu edindikleri tecrübeler, değer yargıları kültürün de etkisiyle tutumlara dönüşür. Davranışlara yön veren ve bireyde kimi zaman yargılara dönüşen bu durumlar tutum olarak



nitelendirilir. “Tutum, belirli bir öğrenim durumuyla ilgili duygu ve davranışların bir kombinasyonu olarak tanımlanır” (Stanfield, 2006, s. 4). Tutum bireyin geçmişten günümüze getirdiği ve süreç içerisinde edindiği tüm duygu ve düşünceleri, birikimleri içerir. Bu nedenle beceri edinimi sürecinde yaşanacak herhangi bir olumsuzluk sonuçlara da etki edecektir.

Yaşantılar ve çevre tutumun belirlenmesinde oldukça önemlidir. Bireyin bir durumla ilgili olumlu ya da olumsuz yaşantılar geçirmesi o duruma karşı göstereceği tavrı önemli derecede etkiler. “Tutumla ilgili önemli nokta, tutumlar davranışın geniş, genel (basit ve spesifik olmayan) belirleyicileri olarak görülmektedir” (Allport, 1929). Thurstone (1932) ise tutumu; bir psikolojik objeye karşı ya da o objeye yönelik etki olarak tanımlamaktadır. Bireye öğrenim hayatında birçok beceri kazandırılır ya da kazandırılmaya çalışılır. Yazma da bu becerilerden biridir.

Tutumun bireylerin davranışı edinme, sonrasında geliştirme ve süreklilik hâline getirmede etkisinin büyük olduğu ortadadır. O hâlde tutum kavramı eğitim-öğretim sürecinde dikkate alınması ve derslerin uygulanmasında titizlik gösterilmesi gereken bir etkidir. Zira öğrenmenin gerçekleşmesi için bireyin keyif alması elzemdir. “Tutum davranışın oluşmasında etkenlerden sadece biri, ancak önemli bir etkidir. Herhangi bir konuyla ilgili olarak tutumun öğretim sürecinde olumlu olmasını sağlarsak, istediğimiz hedeflere ulaşmak çok daha kolay olabilecektir” (Şahinli, 2008, s. 27). Bir beceri ile ilgili bir alışkanlık toplumun o beceriye karşı tutumunu da etkiler (Aydoğan, 2008; Kağıtçıbaşı, 1999; Morgan, 1991).

Yazmaya yönelik tutumun belirleyici olduğu önemli bir aşama da öğretim sürecidir. Bireyin eğitim öğretim hayatı ile sosyal hayatında karşısına sürekli ihtiyaç duyacağı iletişim becerisinin temelinde konuşma, anlama ve anlaşma vardır. Bu süreçte bireyin aile, çevre ve okulda edindiği davranışlar tutumların belirlenmesinde etkili olur. Bu nedenle yazmaya yönelik olumlu tutum geliştirme ve bu becerinin sağlıklı edinimi dikkate alınması gereken bir konudur.

Tüm bu tanımlar ve açıklamalar dâhilinde yazma becerisine yönelik tutumun araştırılmaya değer olduğu görülmektedir.

### **Araştırmanın Amacı**

Alan yazın incelendiğinde bu alanda yapılan çalışmaların çoğunlukla ortaokul ve lise öğrencilerine yönelik olduğu (Can ve Topçuoğlu Ünal, 2017; Akaydın ve Kurnaz, 2015; Ulu, 2018; Susar Kırmızı, 2009; Baştuğ ve Keskin, 2017), üniversite öğrencilerine yönelik az sayıda ölçek olduğu tespit edilmiştir. Ceran (2013) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin Yazma Eğitimi dersine yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla bir araç geliştirmiştir. Diğer yandan Göçer (2014) tarafından Türkçeye uyarlama yapılan bir ölçme aracı geliştirilmiştir. Bu durum öğretmen adaylarının yazmaya yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla yeni ve güncel bir ölçme aracına ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Zira “güncel, geçerlilik ve güvenilirliği yüksek ölçme araçlarının alana katkı sağlaması mümkündür” (Doğan ve Çermik, 2016, s. 170).

Alan yazın tarandığında, Türkiye’de öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarını ortaya koymak üzere geliştirilen ya da uyarlanan sınırlı sayıda ölçme aracı olduğu ve öğretmen adaylarının yazmaya yönelik tutumlarını ölçmek için güncel bir ölçme aracının olmadığı görülmektedir. Bu nedenle, güncel ve yeni ölçme araçlarının bu alanda daha başarılı ölçme ve değerlendirme imkânı sağlayacağı ve ihtiyacı karşılayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada, öğretmen adaylarının yazmaya yönelik tutumlarını ortaya koymaya yönelik bir tutum ölçeğinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu anlamda, geliştirilen ölçeğin alana katkıda bulunması



beklenmektedir. Zira dil becerilerini sağlıklı kullanan bir öğretmenin, öğretim ve öğrenme süreçlerinde öğrencilerine daha faydalı olacağı düşünülmektedir.

## 1. Yöntem

Ölçeğin geliştirilmesinde alan yazından, öğrenci ve öğretmen görüşlerinden, alanında yetkin uzman kişilerin düşüncelerinden ve yapı geçerliliği analizlerinden yararlanılmıştır. “Ölçek geliştirme sırasında, problemi tanıma, madde yazımı, uzman görüşü ve analizler” (Büyüköztürk, 2012, s. 36) basamakları takip edilmiştir. İlgili literatür taranarak araştırmanın problemi tespit edilmiştir. Öğrencilerden elde edilen kompozisyon ve serbest yazmalar da dikkate alınarak madde havuzu oluşturulmuştur. Bu maddeler Türkçe öğretmeni, Eğitim Bilimleri ve Türkçe Eğitimi uzmanlarından oluşan 7 alan uzmanı tarafından incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Analiz sürecinde ise 2 adım takip edilmiştir. Aynı ayrı yapılan faktör analizleri sonucunda birbirine benzeyen maddeler ölçekten çıkarılmıştır.

Ölçek 5’li Likert yapıda olup puanlamalar “Kesinlikle Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum”, “Kesinlikle Katılmıyorum” şeklinde sıralanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 130, en düşük puan ise 26’dır.

### 1.1. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, Kafkas Üniversitesi Dede Korkut Eğitim Fakültesi öğrencileri oluşturmuştur. Daha sonra rastgele yöntemle seçilen öğrencilerden; açımlayıcı faktör analizi için toplam 140 ve doğrulayıcı faktör analizi için 235 öğrenci seçilmiştir.

### 1.2. Ölçme Aracının Geliştirilmesi

#### 1.2.1. Verilerin Analizi

Bu çalışmada ilk olarak 140 öğretmen adayından veri toplanmıştır. Daha sonra, ölçme aracının yapı geçerliğini sağlamak için 235 öğretmen adayından yeniden veri toplanmıştır. Dolayısıyla, Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeği’nin güvenilirlik ve geçerlilik çalışması iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada; açımlayıcı faktör analizi, ikinci aşamada ise doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucuna göre faktör yükü 0,5’ten düşük olan ve birbirine benzeyen 12 madde ölçekten çıkarılmıştır.

#### 1.2.2. Bulgular

##### 1.2.2.1. Açımlayıcı Faktör Analizi

##### Çalışma Grubu

Yazmaya Yönelik Tutum ölçeğinin geliştirme sürecinde öncelikle 140 kişiden toplanan verilerle açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır.

##### Bulgular

Öncelikle elde edilen verilerin, faktör analizine uygun olup olmadığına bakılmıştır. Bunun için KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değeri dikkate alınmıştır (Eroğlu ve Kalaycı, 2008). Yazmaya yönelik tutum ölçeği YAZTÖ’nün ilk analiz sonuçlarına göre ölçeğin KMO değeri 0,94 bulunmuştur. “KMO katsayısı 1’e yaklaştıkça verilerin analize uygun olduğu, 1 olmasında ise mükemmel bir uyum olduğu anlamına gelir. Verilerin faktör analizine uygunluğu için KMO katsayısının en azından 0,60’dan yüksek olması beklenir” (Susar Kırmızı, 2012, s. 2356). Bu çalışmada elde edilen değere göre örneklemin yeterli olduğu sonucuna varılmıştır. “Barlett Sphericity testi verilerin çok değişkenli normal dağılımını incelemek için kullanılan bir



tekniktir” (Eroğlu ve Kalaycı, 2008, s. 77). Elde edilen Ki-kare test istatistiğinin anlamlı olması verilerin çok değişkenli normal dağılım gösterdiğinin kanıtıdır. Elde edilen veriler, Bartlett küresellik testi (Bartlett test of Sphericity) değeri dikkate alınarak incelenmiştir. Bu testin sonucuna göre Approx Chi-Square=523,37 olarak bulunmuştur. Bartlett küresellik testinin sonucu 0,05 düzeyinde anlamlı çıkmıştır (p=0,000). “Bartlett testinin anlamlı çıkması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu gösterir” (Büyüköztürk, 2012, s. 120). Buna göre verilerin faktör analizi için uygun olduğu söylenebilir.

İlk olarak faktör çıkartma yöntemi olarak Principal Axis Factoring metodu kullanılarak faktör analizi 48 madde ile çalıştırılmıştır. Principal Axis Factoring metodu sosyal bilimlerde en sık kullanılan faktör analizi yöntemidir (Warner, 2012) ve faktör analizi yapılırken PCA değil Principal Axis Factoring metodunun kullanılması daha uygun görülmektedir (Matsunaga, 2010; Warner, 2012).

Sonuçlara göre faktör yükü ,5’in altında olan ve birbirine anlamca benzeyen maddeler ölçekten çıkartılmıştır. Örneğin, “Yazmak zaman kaybıdır” ve “Yazmak bana sıkıcı gelir” maddesine anlamca yakın olduğu için, madde yükünün nispeten daha küçük olduğu da göz önünde bulundurularak ölçekten çıkarılmıştır.

Sonuç olarak elde edilen 26 madde ile yeniden faktör analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, çalışma grubundan elde edilen veriler için, Kaiser’in özdeğeri 1’den büyük olma kuralı göz önüne alınarak ölçeğin tek faktörden oluştuğu tespit edilmiştir. Bu tek faktör toplam varyansın %51,45’lik kısmını açıklamaktadır. Bu faktör “yazma tutumu” olarak adlandırılmıştır. Ölçeğin tamamı için Cronbach alfa değeri .92 olarak bulunmuştur. Dolayısıyla, veri setinden elde edilen sonuçların oldukça güvenilir olduğu söylenebilir. Bu sonuçlara göre her bir maddenin, bu tek faktör üzerindeki yük miktarı, Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. *YAZTÖ’de Yer Alan Maddeler ve Faktör Yükleri*

Maddeler	Faktör
1. Yazmayı severim.	,704
6. Yazarak daha kolay iletişim kurabilirim.	,750
7. Yazmada iyi olmak, başarılı olmanın en temel yoludur.	,659
8. Yazarken iyi olduğumu düşünüyorum.	,687
9. Yazarken, kendimi ifade edebildiğim için mutlu oluyorum.	,752
15. Yazarken başka hayatları hayal ederim.	,675
17. Yazmak, duygularımı anlatmanın en güzel yoludur.	,650
18. Yazmak, düşüncelerimi aktarabilmem için gereklidir.	,692
19. Yazmak benim için nefes almak gibidir.	,794
21. Yazmak eğlencelidir.	,760



22. Yazmanın mesleğimde önemli bir yer kapsaması beni mutlu eder.	,740
23. Yazma ile ilgili etkinlik ve çalışmalar yapmaktan keyif alırım.	,807
24. Sınıfta yazma ile ilgili her türlü çalışmayı yapmak isterim.	,770
30. Yazarken betimlemeyi çok kullanırım.	,563
11. Yazarken planlamaya dikkat ederim.	,809
13. Yazmak benim için önemli bir ihtiyaçtır.	,760
16. İyi bir yazı doğru iletişimin anahtarıdır.	,662
20. Yazmadan önce çok iyi bir hazırlık yaparım.	,750
31. Genelde akademik alanda yazılar yazarım.	,802
32. Yazarken imlaya dikkat ederim.	,663
33. Yazdıklarımın açık ve anlaşılır olmasına dikkat ederim.	,658
34. Yazarken konu bütünlüğüne dikkat ederim.	,850
36. Yazarken bulunduğum ortam beni etkiler.	,809
35. Yazılarımdan dolayı takdir edilmek hoşuma gider.	,630
28. Yazma ciddiye alınması bir beceridir.	,780
21. Yazmak kültürün aktarımı için önemlidir.	,612

Tablo 1 incelendiğinde “Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeğinin” faktör yüklerinin .50 ile .80 arasında değerler aldığı görülmektedir. Ölçek hazırlanırken yazılan olumsuz maddeler gereken değerleri vermedikleri için ölçekten çıkarılmışlardır. “Bir yarısı olumlu diğer yarısı olumsuz maddelerden oluşan test tipi genellikle, rastgele işaretleme yapanları ayıklamak için kullanılıyor olsa da, Türkçede tersine dönmüş (reverse) ifadeleri anlamakta bazı sorunlar yaşanabiliyor. Bir testteki toplam maddelerin yarısı olumlu diğer yarısı olumsuz olacak şekilde madde yazılmaktan kaçınılmalıdır” (Şeker ve Gençdoğan, 2006, s. 8). Faktör yüklerinin yeterli sayılması için .5 değeri ölçüt olarak alınmıştır. “Faktör yük değerinin 0.45 ya da daha yüksek olması seçim iyi bir ölçüdür. Ancak uygulamada az sayıda madde için bu sınır değer 0.30’a kadar indirilebilmektedir” (Büyüköztürk, 2006).

Faktör analizi sonuçlarına göre ölçek; 26 madde ve tek alt boyuttan oluşmaktadır.

#### 1.2.2.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi

Açımlayıcı faktör analizi ile güvenilir sonuçlar elde ettikten sonra, ölçeğin yapı geçerliğine kanıt sağlamak için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Dolayısıyla, 26 maddelik YAZTÖ ile farklı bir çalışma grubundan yeni verilerle DFA yapılmıştır.



## Çalışma grubu

Çalışmanın bu aşaması için toplanan veri seti 1. ve 2. çalışmanın örnekleminin seçildiği fakat farklı öğrencilerden elde edilmiştir. Bu şekilde seçilen örneklem 235 öğrencidir.

## Bulgular

Analiz sonuçlarında uyum katsayılarına bakıldığında modelin veri setine iyi uyum sağladığı görülmüştür ( $\chi^2/sd = 1,70$ ; CFI = .97; GFI = .90; NFI = .95; NNFI = .96; RMSEA = .080). Bu değerler ölçeğin farklı örneklem grupları için de kullanılabilir derecede geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir.

## Tartışma

Bu çalışmada, öğretmen adaylarının yazmaya yönelik tutum düzeylerini belirleyebilmek amacıyla tek alt boyuttan oluşan 26 maddelik bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçek 5’li likert yapıda olup; ölçekten alınabilecek en yüksek puan 130, en düşük puan ise 26’dır.

Sonuç olarak elde edilen 26 madde ile yapılan faktör analizine göre, ölçeğin tek faktörden oluştuğuna karar verilmiştir. Bu faktör toplam varyansın %51,4’lük kısmını açıklamaktadır. Elde edilen tek faktör “yazma tutumu” olarak adlandırılmıştır. Bu tek faktör yapısı Cronbach alfa değeri .92 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar ışığında yapılan doğrulayıcı faktör analizine (DFA) göre ise ölçeğin; uyum katsayılarına bakıldığında modelin veri setine iyi uyum sağladığı görülmüştür ( $\chi^2/sd = 1,70$ ; CFI = .97; GFI = .90; NFI = .95; NNFI = .96; RMSEA = .080).

Yazma; sadece kendini ifade etme nedeniyle değil aynı zamanda bireyin öğretim sürecinde başarılı olabilmesi, toplumun ortak noktalarda anlaşma ortamı bulabilmesi ve kültürün aktarımı konusunda oldukça önemlidir. Zira bireyler toplumda yaşamak, eğitim süreçlerine katılmak ve başarılı olmak için yazmaya ve kendini ifade etmeye ihtiyaç duyarlar. Bu durum; aileden sonra öğretim süreçlerini yönlendirecek ve kişilere yol gösterecek bireylerin yetişme sürecine dikkat çekmeyi gerekli hâle getirmektedir. Bu becerinin öneminin kavranması ve bireylerin bu hususta düşüncelerinin tespit edilmesi, öğretim sürecinde yaşanacak olası aksilikleri önlemesi açısından gereklidir. Özellikle öğretim sürecinde öğrencisine katkı sağlaması gereken öğretmen adaylarının bu becerilerinin ne durumda olduğu üzerinde durulması ve titizlikle incelenmesi gereken bir konudur.

Bütün bunlar ışığında bu çalışmada, öğretmen adaylarının yazmaya yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik güncel bir ölçme aracı oluşturmak amaçlanmıştır. Öncelikle sorular gereken hususlar dikkate alınarak oluşturulmuş ve uygulamalar yapılmıştır. Elde edilen veriler ve analizler sonucunda ölçeğin geçerli ve güvenilir bir yapıda olduğu tespit edilmiştir. Bu anlamda ölçeğin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

## Kaynaklar

Akaydın, Ş. ve Kurnaz, H. (2015). Lise öğrencilerine yönelik yazma tutum ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32(12), 246-261.

Allport, G. W. (1929). The composition of political attitudes. *Amer. J. Sociol.*, 35, 220-238.

Aydoğan, R. (2008). *Okumaya karşı olumlu ve olumsuz tutum, 6. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersinde kullandıkları okuduğuna anlama stratejileri ve yaratıcılık düzeyleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.



- Baştuğ, M. ve Keskin, H. K. (2017). Kâğıttan dijitale yazma tutumu ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 7(2), 58-72.
- Büyüköztürk, Ş. (2006). *Sosyal bilimler için veri analizi elkitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorumu*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayınları.
- Can, E. ve Topçuoğlu Ünal, F. (2017). Ortaokul öğrencilerine yönelik yazma tutum ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5(3), 203-212.
- Ceran, D. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının yazma eğitimi dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 8(1), 1151-1169.
- Doğan, B. ve Çermik, H. (2016). Kitap okumaya yönelik tutum ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Education Sciences*, 11(4), 168-183.
- Eroğlu, A. ve Kalaycı, Ş. (ed.). (2008). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Göçer, A. (2014). Yazma tutum ölçeğinin (YTÖ) Türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 515-524.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *Yeni insan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Basım Yayım ve Dağıtım.
- Karakaya, İ. ve Ülper, H. (2011). Yazma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi ve yazma kaygısının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 691-707.
- Matsunaga, M. (2010). How to factor-analyze your data right: Do's, don'ts, and how-to's. *International Journal of Psychological Research*, 3(1), 97-110.
- Morgan, C. T. (1991). *Psikolojiye giriş*. (çev. Arıcı, H., Aydın, O. vd.). Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları.
- Özdemir, N. H. ve Erdem, İ. (2011). Türkçe öğretmeni adaylarının yazma alışkanlıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 101-125.
- Öztürk Karakoç, B. (2012). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 59-72.
- Sevim, O. ve Erem Özdemir, N. H. (2013). Yaratıcı drama tekniğinin öğrencilerin yazma kaygıları üzerindeki etkileri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 6(11), 975-992.
- Stanfield, G. M. (2006). *Incentives: The effects on reading attitude and reading behaviors of third-grade students*. Georgia College and State University.
- Susar Kırmızı, F. (2009). Türkçe dersinde yaratıcı drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutuma etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4(7), 51-68.
- Susar Kırmızı, F. (2012). Öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Turkish Studies*, 7(3), 2353-2366.





- Şahinli, A. (2008). *Hikâye okumanın okuduğunu anlamaya ve Türkçe dersine yönelik tutuma etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şeker, H. ve Gençdoğan, B. (2006). *Psikolojide ve eğitimde ölçme aracı geliştirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Thurstone, L. L. (1932). The measurement of social attitudes. *J. Abnorm. Soc. Psychol.*, 26, 249-269.
- Ulu, H. (2018). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazma eğilimleri, tutumları ile yazma başarıları arasındaki ilişki. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(5), 1601-1611.
- Ürün Karahan, B. (2017). Türkçe öğretmeni adaylarının yazma kaygıları ile yazma alışkanlıkları arasındaki ilişki. *İTOBIAD*, 6(5), 3065-3075.
- Warner, R. M. (2012). *Applied statistics: from bivariate through multivariate techniques: from bivariate through multivariate techniques*. UK: Sage.

### **Extended Abstract**

“Writing is a skill that we use in every area from the time we start to primary education to the end of our lives. Converting the writing skill into a habit becomes possible through putting writing into a systematic form and repeating it” (Özdemir and Erdem, 2011: 102).

Writing is different from other language skills. There is a teaching process for individuals in acquiring this skill. “The common characteristic of listening and speaking skills is that they are acquired in a natural environment without having any education and they can be developed through education and reading and writing skills are acquired through education and should be developed in this process” (Öztürk Karakoç, 2012: 60). Writing skill is acquired after acquiring the other basic language skills. For this reason, the teaching process should be conducted carefully and rigorously (Karakaya and Ülper, 2011).

The teaching process is another phase in which writing attitude is determinant. The communication skill which the individuals will always need in their education and social lives is based on speaking, understanding, and agreement. Within this period, the behaviors acquired by the individuals in their families, environment, and schools become effective in determining attitudes. For this reason, developing a positive attitude towards writing and the acquisition of this skill in a healthy way is a subject that should be examined carefully.

Within all these definitions and explanations, it is seen that the speaking and writing attitude is worthy to discuss.

In the literature review, it is observed that there are a limited number of scales developed or adapted to reveal the writing attitudes of the students in Turkey and there is no current scale to assess the writing attitudes of preservice teachers. For this reason, it is considered that the current and new assessment instruments will provide a more successful assessment and evaluation opportunity in this field and meet the needs. The study aimed to develop an attitude scale to reveal the writing attitudes of preservice teachers. In this sense, it is expected the developed scale will contribute to the literature. Because it is considered that a teacher using language skills appropriately will be more useful for their students in the teaching and learning process.



“The experimental process was adopted in the study, as an experimental study was carried out on an appropriate sample and the factor analysis was performed in developing the scale” (Yurdugül, 2012: 8).

The research problem was determined by reviewing the relevant literature. An item pool was prepared also by considering the compositions and free writings obtained from the students. These items were examined by 7 domain experts including Turkish teachers and Educational Sciences and Turkish Education experts and the required revisions were made by them. 2 steps were followed in the analysis process. As a result of the factor analyses performed separately; the items resembling each other were omitted from the scale.

This is a 5-point Likert scale and the scoring ranges from “Strongly Agree”, “Agree”, “Neutral”, “Disagree”, to “Strongly Disagree”. The minimum and maximum scores of the scale are 26 and 130.

The sample group of this study was composed of students studying in Kafkas University Dede Korkut Faculty of Education. Then, among the students selected by random method, a total of 140 students were selected for exploratory factor analysis, and totally 235 students were selected for confirmatory factor analysis.

Firstly, the data were collected from 140 preservice teachers in this study. Then, the data were collected again from 235 preservice teachers to provide the construct validity of the scale. Therefore, the reality and validity study of the Writing Attitude Scale was performed in two stages. The exploratory factor analysis was performed in the first stage, and the confirmatory factor analysis was performed in the second phase. According to the exploratory factor analysis, 12 items the factor, the load of which was lower than 0.5 and which resembled each other, were omitted from the scale.

In the development process of the Writing Attitude Scale, firstly, exploratory factor analysis was performed first with the data collected from 140 people.

According to the results, the items, the factor load of which was lower than 0.5 and which resembled each other were omitted from the scale. For example, the “Writing is a waste of time” item was omitted from the scale as it had a similar meaning with “Writing is boring for me” item and also by considering that its item load was relatively smaller.

As a result, the factor analysis was performed again with the 26 items obtained. According to the analysis results, considering Kaiser’s “eigenvalue greater than one” rule for the data obtained in the study group, it was determined that the scale was composed of one factor. This single factor accounted for 51.54% of the total variance. This factor was named as “writing attitude”. For the whole scale, Cronbach’s Alpha value was found to be .92. Therefore, it may be said that the results obtained from the data set are quite reliable.

After obtaining reliable results by exploratory factor analysis, confirmatory factor analysis was performed to provide evidence for the construct validity of the scale. Therefore, DFA was performed with 26-item and the new data from a different study group.

The data set collected for this stage of the study was selected from the samples of the 1st and 2nd studies but it was obtained from different students. There were 235 students in the sample selected in this way.



When the coefficient of concordance in the analysis results were examined, it was observed that the model had a good concordance with data set ( $\chi^2/sd = 1.70$ ; CFI = .97; GFI = .90; NFI = .95; NNFI = .96; RMSEA = .080). These values reveal that the scale is valid and reliable at an usable level for different sample groups.

Writing is not only important for expressing oneself but also crucial for individuals to be successful in the education process, for the society to have an agreement environment in common points, and for cultural transmission. Because the individuals need writing and expressing themselves to live in society, participate in education processes, and be successful. This situation requires drawing attention to the process of training of the individuals who will guide the teaching processes and people. Understanding the importance of this skill and determining the views of the individuals on this subject is necessary to prevent possible problems in the teaching process.

In light of all those, this study, it was aimed to prepare a current scale to determine the writing attitudes of preservice teachers. As a result of the data obtained and analyses, it was determined that the scale had a valid and reliable structure. In this sense, it is considered that the scale would contribute to the literature.

